

**НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
САВЧУК ОКСАНА ВАСИЛІВНА**

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5, savchuk-o@rada.gov.ua

**Рецензія
на освітньо-професійну програму
«Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія
для магістерського рівня вищої освіти**

Розвиток української демократичної, правової, соціальної держави, зорієнтованої до європейської інтеграції та спрямованої у світовий цивілізаційний простір передбачає формування високопрофесійного корпусу державних службовців і посадовців місцевого самоврядування. Кадрове забезпечення держави – це не лише організаційний інститут, а й складний управлінський апарат суспільства, що виконує провідну функцію державного регулювання. Воно виражає прогресивну участь кваліфікованих управлінців, кращих громадян у вирішенні тих завдань, які стоять перед суспільним розвитком і виражаються у функціях держави. Одним із показників високої компетентності службовців та посадовців є рівень володіння державною мовою у межах своїх професійних обов'язків та доручень. Набуття знань із сучасної української літературної мови та вільне володіння нею є одним із пріоритетних завдань удосконалення фаховості кадрів державного управління.

Державний службовець покликаний до належного виконання всіх покладених на нього завдань і функцій державного органу і дотримання принципів державної служби. Через це він має керуватися законодавчими документами і зокрема Законом України «Про державну службу» (2016 р.), у якому вміщено й визначення, що стосується використання мови в державному управлінні: «державна мова – українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а

передбачене під час вивчення лінгвістики, літературознавства, фольклористики, методики викладання української мови і літератури, сучасних технологій.

Особливостями рецензованої програми є те, що вона охоплює вивчення літературознавчих і мовознавчих дисциплін у багатьох аспектах: теоретичному, практичному, історичному, порівняльному і регіональному, що дозволяє формувати конкурентоспроможного філолога, готового до професійного зростання та вдосконалення в майбутньому, зрілого до участі в державних та міжнародних програмах, у наукових і навчальних проєктах. На теоретичному рівні реалізацію цієї програми забезпечують провідні наукові й методичні дослідження з гуманітарної освіти, багаторічні напрацювання викладачів факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а на практичному рівні – проведення асистентської науково-педагогічної та переддипломної виробничої практики.

Увесь комплекс теоретичної і практичної підготовки філологів-магістрів відображений у другій частині освітньої програми, що містить сукупність обов'язкових і вибіркового навчальних курсів та свідчить про їхні відношення. В цій частині представлено загальний перелік дисциплін мовознавчого і літературознавчого циклу, які розміщено в рубриках обов'язкових компонентів (загальної та професійної підготовки) та вибіркового компонентів (за вибором університету та вибором студентів), розподіл дисциплін за семестрами і логічний зв'язок між ними. Добір усіх компонентів, формулювання і компонування їх у програмі спрямовані на те, що сформувати у здобувачів як загальнонаукові, так і спеціальні фахові знання. Структура цієї частини привертає увагу врівноваженим розподілом мовознавчих і літературознавчих, сучасних та історичних, теоретичних і практичних курсів.

Розглянута освітньо-професійна програма має добре продуманий і завершений характер, відповідає завданням сучасної вищої школи, європейським освітнім потребам, тому може бути схвалена й реалізована в підготовці магістрів зі спеціальності 035 Філологія.

Відомості про рецензента. Оксана Савчук – народний депутат України. Член Комітету Верховної Ради з питань транспорту та інфраструктури.

також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб». Принципом державної служби є професіоналізм, тобто «компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання посадових обов'язків, постійне підвищення державним службовцем рівня своєї професійної компетентності, вільне володіння державною мовою і, за потреби, регіональною мовою або мовою національних меншин, визначеною відповідно до закону». А до основних завдань державного службовця входить обов'язкове використання державної мови під час виконання посадових функцій, недопущення дискримінації державної мови і протидія можливим спробам її обмеження.

Здобувати знання з сучасної української літературної мови та підвищувати рівень своєї грамотності можна сьогодні за різними програмами, але в галузі гуманітарної освіти цього можна досягнути найбільшою мірою за програмами зі спеціальності 035 Філології. Таку освітньо-професійну програму реалізують науково-педагогічні працівники Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, які в теперішній час оновили й назвали її «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для магістерського рівня. Ця програма розроблена за національним Стандартом вищої освіти, з урахуванням сучасних європейських вимог і потреб щодо здобуття кваліфікованої філологічної освіти. Вона відкриває випускникам широкі можливості для працевлаштування в різних галузях професійної діяльності, допомагає втілити свої компетентності у старих і нових напрямках гуманітарної освіти, а також у сфері адміністрування й управління.

Рецензована освітньо-професійна програма ставить за мету здійснити фундаментальну підготовку висококомпетентних і конкурентоспроможних фахівців із української філології, щоб вони отримали загальні та професійні знання, були орієнтовані на сумлінне виконання службових завдань та обов'язків, на проведення дослідницької роботи і були здатні до професійного зростання, інноваційного мислення та прагнули до світової інтеграції. Оскільки за національним стандартом така освітня програма має розвивати інтегральну компетентність, низку загальних і фахових компетентностей, то в ній усі вони втілені й доповнені новими. Формування зазначених компетентностей

Співголова міжфракційного депутатського об'єднання «Цінності. Гідність. Родина». Співзасновниця та керівниця Західного регіону ВГО «Українська жіноча демократична мережа».

**Народний депутат
України**

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'О. В. Савчук', enclosed within a large, loopy oval stroke.

О. В. Савчук

**Івано-Франківське
обласне телебачення**

Галичина

76004, м.Івано-Франківськ,
вул. Грушевського, 21
тел.75-80-50; 55-21-12; 55-19-97
info@galtv.if.ua

р/р UA89380805000000002600446517
в АТ «РайффайзенБанк Аваль»
в м. Києві,
код 13641427

**Рецензія
на освітньо-професійну програму «Українська мова і література»
для другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 035 Філологія**

У формуванні сучасного погляду на світ і людського світогляду загалом, у розвитку та збереженні національної культури сьогодні особливу роль відіграють медіа, що за потужністю впливу на соціум можуть уважатися однією з гілок державної влади. Діяльність їх визначена Законом України «Про телебачення та радіомовлення» (1994 р.), де в статті 9 першого розділу вказано, що «телерадіоорганізації ведуть мовлення державною мовою». Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.) посилив вимоги до телерадіомовлення в українському ефірі і зобов'язав підвищити частку звучання українською мовою новин та інших передач. Дотримуючись нових вимог, студії загальнонаціональних, супутникових, місцевих і регіональних каналів набувають все більше україномовного вигляду.

Високу якість літературного мовлення в українському ефірі, його правильність, грамотність і досконалість можуть показати кваліфіковані фахівці з належною філологічною освітою, яких готують за спеціальними навчальними програмами. До таких освітньо-професійних програм належить і рецензована програма «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого освітнього рівня – магістерського. Здобуття наукового ступеня «магістр» з названої спеціальності відкриває широкі можливості для працевлаштування в різних ділянках суспільного життя, дозволяє втілити свої компетентності в багатьох видах діяльності, однією з яких важливою або й пріоритетною може стати сфера телерадіомовлення.

Запропоновану освітньо-професійну програму розробила робоча група науково-педагогічних працівників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, керуючись національним Стандартом вищої освіти і покликаючись на сучасні європейські вимоги до здобуття професійної освіти та потреби у висококваліфікованих фахівцях.

Мета цієї програми – підготувати спеціалістів високого філологічного профілю, компетентних у власній галузі, конкурентних на теперішньому ринку праці, готових до сумлінного виконання професійних завдань, здатних до творчого мислення та інноваційних розробок. Програма має чіткий об'єкт і предмет вивчення, ставить перед здобувачами конкретні завдання, пропонує

відповідну методику й технологію навчання. Вона зорієнтована на те, щоб закласти фундаментальні основи теоретичних і практичних знань, сформувати загальні й спеціальні компетентності у майбутніх філологів, допомогти їм досягти високих успіхів у професійному та кар'єрному зростанні.

Основну увагу програма фокусує на тому, щоб підготувати багатопрофільного спеціаліста із філології, який міг би виконувати функції науковця, дослідника, викладача, організатора, що стає важливим майже для кожної сфери суспільного життя і зокрема телерадіомовної. У засобах масової інформації сьогодні великий запит на конкурентоспроможних фахівців, що можуть бути одночасно ведучими в українському ефірі, складати і корегувати тексти для виголошування на радіо й телебаченні, організовувати групи людей, керувати ними, пропонувати і втілювати нові ідеї, тобто повинні мати якості промовця, організатора, науковця, дослідника, інноватора, керівника.

У межах зазначеної програми здобувачі мають змогу отримати необхідні загальні й фахові компетентності, досягти відповідних програмних результатів навчання, що дозволить реалізувати себе і в якійсь галузі телерадіомовлення. Їм запропоновано вміло дібраний і чітко структурований перелік обов'язкових компонентів, що входять до загальної і професійної підготовки, та вибіркових компонентів, уведених до загального університетського каталогу навчальних дисциплін. Для реалізації програми залучено потужне кадрове забезпечення університету, застосовано необхідне матеріально-технічне обладнання, широкую навчально-методичну базу і дистанційну систему навчання.

Вважаємо, що розглянута освітньо-професійна програма відповідає європейським освітнім вимогам, завданням вищої національної школи, тому може бути затверджена і рекомендована до використання в підготовці магістрів зі спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова і література).

**Генеральний директор
Івано-Франківського обласного
телебачення "Галичина"**

Ігор ДЕБЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти

Видавнича діяльність урегульована сьогодні Законом України «Про видавничу справу» і визначена в ньому, як «організаційно-творча, господарсько-виробнича діяльність видавців, спрямована на підготовку і випуск у світ видавничої продукції». Виготовлення видавничої продукції, що являє собою «виробничо-технологічний процес відтворення визначеним тиражем видавничого оригіналу поліграфічними чи іншими технічними засобами», потребує в теперішніх ринкових умовах високопрофесійних фахівців, які мають одночасно займатися організацією видавничої діяльності, виготовленням видавничої продукції та її розповсюдженням. І в такій трудомісткій видавничій справі немало роль відіграють спеціалісти філологічного профілю, які можуть компетентно впорядковувати літературу різного формату в електронному та паперовому вигляді, вичитувати та корегувати її з технічного та змістового боку. Підготовку таких фахівців забезпечує сьогодні за новими стандартами вищої освіти спеціальність 035 Філологія в галузі гуманітарних наук. А здобувачі освітніх програм за такою спеціальністю можуть розраховувати на різний вибір сучасних видів економічної діяльності, до яких відповідно до КВЕД-10 належить і видавнича діяльність, зокрема група 58.1, що «включає видання книг, газет, журналів та інших періодичних видань, довідників, посібників, каталогів, а також інших друкованих виробів, таких як фотографії, гравюри, листівки, графіки-розклади, бланки, плакати та репродукції творів мистецтва».

Освітньо-професійна програма «Українська мова» зі спеціальності 035 Філологія для магістерського рівня, розроблена робочою групою викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, відповідає Стандарту вищої освіти і теперішнім ринковим вимогам щодо рівня професійної освіти, а також запитам на кваліфікованих працівників. Вона ставить за мету підготувати висококомпетентних спеціалістів філологічного профілю, здатних до належного виконання професійних

обов'язків і завдань, до інноваційного мислення та дослідницької роботи. У ній визначено конкретні цілі, теоретичний і практичний зміст предметної галузі, методи та інструменти навчання. Орієнтація її на фундаментальну підготовку фахівців із української філології допоможе здобувачам розширити коло своїх інтересів у пошуку перспективного місця працевлаштування, одним із вакантних яких може стати видавнича справа.

Основний фокус програми – надання повної філологічної освіти, яка підготує майбутніх спеціалістів до виконання одночасно кількох обов'язків: науковця, дослідника, викладача, організатора, що сьогодні є актуальним практично для будь-якої сфери діяльності, а не тільки навчальної чи наукової. У видавничій галузі так само потрібні фахівці з філологічною освітою, які мали б високий рівень освітньої, наукової, організаційної та дослідницької підготовки та могли вміло керувати всіма ділянками книговидавництва. Одним із альтернативних розробники програми вважають і працевлаштування в літературно-видавничій галузі після отримання наукового ступеня магістра.

Освітньою програмою передбачено досягнення необхідних загальних і фахових компетентностей та отримання чималих програмних результатів навчання, які дозволять успішно займатися і видавничою діяльністю, створюючи, аналізуючи чи редагуючи тексти різних стилів і жанрів. Оволодіння всіма компетентностями забезпечує логічно визначений перелік дисциплін загальної і професійної підготовки, а також вибіркового компонентів, що охоплюють предмети мовознавчого і літературознавчого напрямку. Для реалізації програми залучене потужне кадрове забезпечення університету, належне матеріально-технічне обладнання, широка навчально-методична база та комп'ютерно-інформаційна система.

Прорецензована освітня програма створена на високому професійному рівні, яка відповідає запитам і завданням сучасної вищої школи та може використовуватися для підготовки фахівців із обраної спеціальності.

Директор

Онуфріїв Р.М.

вул. Лепкого, 29, Івано-Франківськ, 76018, тел. 099 08 05 785, mistonw@gmail.com

Р/р UA723366770000026000052579966 в | ФР Ф КБ «Приватбанк»
МФО 336677, код 30106695, № св. 200123368, інд. под. № 30106695

ВІДГУК

зовнішнього рецензента – доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Антофійчука Володимира Івановича на освітньо-професійну програму «Українська мова і література» підготовки магістрів філології зі спеціальності 035 Філологія у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Сьогоднішня реформа освіти в Україні неможлива без урахування зрослих вимог у педагогічній підготовці різнопрофільних кадрів, зокрема гуманітаріїв. Адже нині доволі запитуваними на ринку праці є спеціалісти, які здатні демонструвати належні особисті якості в ситуаціях професійного спілкування, всіляко мобілізуючи для цього знання з відповідного фаху і методики його забезпечення в освітньо-культурному та навчально-науковому просторі. Тож якщо говорити про конкретну освітньо-професійну (ОП) програму «Українська мова і література» з підготовки магістрів філології зі спеціальності 035 Філологія у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, то вона її розробниками свідомо спрямовується, власне, у русло теперішніх освітніх реформ в Україні та ринкових запитів в умовах нинішнього працевлаштування.

Відтак перед філологами, зокрема учителями української мови і літератури, працівниками освітніх і культурних установ, редакцій та видавництв, в сьогоднішній сфері гуманітаристики стоять завдання не лише бездоганного володіння фаховими і педагогічними навичками, а й постійного набуття досвіду (поглиблення і розширення його за рахунок новітніх технологій і методик навчання), практичного (мобільного і креативного) застосування його не тільки на уроках (і в позаурочний час) української мови і літератури, а й в роботі на суспільно-громадській, культурно-просвітній ниві, в засобах масової інформації, у видавництвах тощо. Саме ці компетентності передбачені в освітньо-професійній програмі «Українська мова і література» підготовки магістрів зі спеціальності 035 Філологія. Загалом усі компетентності, виписані розробниками програми – ґрунтовні і переконливі.

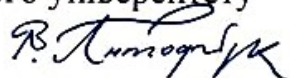
Також треба відзначити зафіксовані і розгорнуті в програмі завдання щодо виховання у майбутніх філологічних кадрів мислити громадянськи зріло та національно-патріотично, впливово. Водночас тут йдеться про потребу вироблення в них здатності розв'язувати складні завдання в процесі виконання професійних обов'язків, що передбачає застосування таких навичок, як робота в команді та здатність до самостійного прийняття рішень, до критики й самокритики, прагнення до самовдосконалення у професійному та особистісному аспектах. Ці вимоги, цілі й задачі відбито у відповідних розділах програми. Загалом послідовність вивчення, перелік та обсяг обов'язкових і

вибіркових дисциплін, план та графік навчального процесу повністю відповідають структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми «Українська мова і література» підготовки здобувачів магістерського рівня освіти спеціальності 035 Філологія.

І ще на одній присутній характеристиці рецензованої освітньо-професійної програми варто зупинити свою увагу: теоретичні аспекти і практичні механізми, описані в ній, спрямовані на формування інтелектуальної еліти, яка є й має бути гнучкою, мобільною, зорієнтованою на розбудову діалогу зі світовою (принаймні з європейською) спільнотою з метою реалізації предметно-фахових завдань в умовах зовнішніх і внутрішніх чинників та динаміки їх появи в освітньому, зокрема гуманітарному, просторі України.

І вже як підсумок відгуку на освітньо-професійну програму, розроблену в Прикарпатському університеті. З проведеного аналізу зовнішнім рецензентом її змісту та спрямування впливає на такий висновок: освітньо-професійна (ОП) програма «Українська мова і література» підготовки магістрів зі спеціальності 035 Філологія у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за своїми базовими параметрами відповідає вимогам вищої освіти в Україні з вказаної спеціальності і дає підстави рекомендувати її до впровадження.

Доктор філологічних наук, професор
кафедри української літератури
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

В. І. Антофійчук

Підпис *Антофійчук В.І.* засвідчую
Начальник відділу кадрів Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
В.І. Антофійчук

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-професійну програму «Українська мова і література»
зі спеціальності 035 Філологія, розроблену для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня в Прикарпатському національному
університеті імені Василя Стефаника**

Сучасна державна політика в Україні пріоритетним завданням вважає здійснення системної трансформації сфери освіти і науки задля підвищення рівня навчального процесу та професійної підготовки спеціалістів. Метою реформи в галузі вищої освіти є випуск конкурентоспроможних фахівців, які мають належні компетентності та компетенції, здатні вирішувати комплексні завдання, вміють створювати й реалізовувати новітні продукти інтелектуальної діяльності та визнають цінності демократичного суспільства. Через те, що випускники вищої школи, отримавши освіту в Україні, прагнуть до самореалізації насамперед у теперішнім українських ринкових умовах, проблема високого професійного розвитку стає дедалі актуальнішою як для здобувачів вищої освіти, так і для всього суспільства загалом, яке не може розвиватися прогресивно та гармонійно без конкурентоспроможних фахівців. У реалізації мовної національної політики українська держава покладається насамперед на спеціалістів із філології, які отримують відповідну вищу освіту за спеціальністю 035.01 Філологія (Українська мова і література), найвищим рівнем вияву якої є магістерський ступінь.

Українська вища освіта прагне чимраз сильніше утверджувати себе в європейському освітньому просторі і спрямовує свою увагу на досвід європейських держав у реформуванні структури ступенів вищої освіти. Для здобуття ступеня магістра в європейському вимірі потрібно близько 300 кредитів ECTS, із яких 60 мають бути отримані за обраною спеціалізацією. Загальний обсяг освітньої програми магістра в Україні становить 90 кредитів. Якщо ступінь бакалавра є кваліфікацією вищої освіти, то вже на ступені магістра проявляються якнайкраще такі суттєві характеристики вищої освіти, як викладання, дослідження і працевлаштування. Завдяки магістратурі європейська вища освіта стає доступнішою, привабливішою, прозорішою, дозволяє європейським країнам розробляти і реалізовувати власні стратегії освітнього та наукового розвитку. Цей ступінь чимраз далі набуває відкритого характеру, легко і природно регулює доступ і прийом абітурієнтів.

На реалізацію завдань національної вищої освіти та поступову інтеграцію її в європейський освітній простір спрямована сьогодні практично кожна освітньо-професійна програма магістра, стандарти якої затверджені Міністерством освіти і науки України. У цьому контексті все більшої пріоритетності набуває програма зі спеціальності 035 Філологія загалом та спеціалізації 035.01 Філологія (Українська мова і література) зокрема, що, з одного боку, забезпечує провадження мовної політики держави, а з іншого, готує спеціалістів до виконання завдань, пов'язаних зі перспективами мовного і наукового поступу нашої країни. Ця спеціальність дає право реалізувати себе як у державному освітньому середовищі, так і в світовому, завдяки мовному обміну здобувачами, отриманню подвійних дипломів, а також займатися національними й порівняльними науковими дослідженнями.

Розробники освітньо-професійної програми «Українська мова і література» зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника надали їй також державного і світового спрямування. За мету в ній визначено здійснення фундаментальної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців із філологічної галузі, здатних до професійного виконання своїх обов'язків, провадження дослідницьких робіт, постійного зростання, світової інтеграції, втілення інновацій у своїй діяльності. Програма ставить перед собою відповідні цілі сформувати у здобувачів інтегральні, загальні та фахові компетентності, дати необхідний багаж теоретичних і практичних знань, умінь і навичок, щоб підготувати фахівців із мовознавства, літературознавства, фольклористики, сучасних наукових і прикладних технологій. Для таких цілей визначає теоретичний міст, який мають отримати здобувачі з відповідних дисциплін, встановлює методи, методику і технологію їх осягнення.

Рецензована програма зорієнтована на фундаментальну теоретичну і практичну підготовку майбутніх філологів, які володіють загальними та спеціальними компетентностями, на формування в них філологічного способу мислення і діяльності, вироблення здатності до втілення здобутих і генерування нових знань. Її основний фокус – це підготовка кваліфікованого магістра з української мови і літератури, готового до виконання обов'язків викладача, дослідника, науковця, організатора. Особливостями програми є те, що вона має забезпечувати вивчення мовознавчих і літературознавчих дисциплін у єдності кількох аспектів (теоретичного, практичного, історичного, порівняльного, регіонального), досягнення яких здатна забезпечити вся наукова й методична база факультету філології, а також досвід роботи його професорсько-викладацького складу та співпраці з міжнародними інститутами.

Обсяг програми добре продуманий, вмотивований і врегульований. До нього ввійшли дисципліни загальної та професійної підготовки, що рівномірно розподілені за семестрами. На кожний семестр виділено по 30 кредитів ЄКТС. Компоненти загальної підготовки мають загалом філологічне спрямування, а компоненти професійної підготовки становлять теоретичну і практичну частину програми. Кількість обов'язкових дисциплін, що стосуються теоретичної підготовки здобувачів, уміло дібрана та урівноважена між профільними кафедрами – української мови та української літератури. Практична підготовка охоплює проходження асистентської і виробничої практик, написання і захист магістерських робіт. У циклі вибіркових дисциплін особливу увагу привертають компоненти, що відображають актуальні аспекти мовознавчих і літературознавчих досліджень, а також регіональний підхід до вивчення сучасних та історичних філологічних дисциплін.

Доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Київського університету
імені Бориса Грінченка

М.О.Вінтонів